'The Lago Story':

Herinneringen aan een tijdperk

ORANJESTAD — Onlangs verscheen het boek *The Lago Story, The compelling story of an oil company on the island of Aruba* van Jorge Ridderstaat, waarin uitgebreid wordt ingegaan op de vestiging van de raffinaderij in San Nicolas en het economisch belang voor het eiland. De totstandkoming van het boek is misschien wel bijna net zo interessant als de inhoud ervan.

door Floor Huygen

Een veel gestelde vraag aan de schrijver is welke persoonlijke band hij met de raffinaderij had om aan een boek te beginnen. Of familie soms bij de raffinaderij had gewerkt. Dat blijkt niet het geval. De belangstelling ontstond heel toevallig. Ridderstaat is als econoom verbonden aan de Centrale Bank van Aruba. Het oude kantoor van de Bank, waarin nu het Openbaar Ministerie is gehuisvest, bevond zich destijds vlak bij het gebouw van het Historisch Archief, dat nu is ondergebracht in het voormalige Wimco-pand te Sabana Blanco.

Ridderstaat, die altijd al grote belangstelling had voor geschiedenis (hij dacht er ooit over om geschiedenisleraar te worden), wipte tussen de middag wel eens binnen bij het Archief. Daar kreeg hij een boekje over de eerste 25 jaar Lago onder ogen en daarmee was de belangstelling gewekt.

Al snel bleek dat er wel een heleboel los materiaal over de raffinaderij bestond. Zo was bijvoorbeeld wel geschreven over de periode 1928-1948 inclusief de Tweede Wereldoorlog, maar andere gegevens waren alleen te vinden in het blad Esso News of bestonden alleen in mondelinge overlevering. Het Historisch Archief en de afdeling Caribiana van Biblioteca Nacional bleken wel over veel gegevens te beschikken.

INCIDENT

Toen Ridderstaat aan zijn geschiedschrijving begon, had hij nog geen vast einddoel voor ogen. Het beschrijven van de historische lijn stond voorop. Pas veel later, toen het boek gestalte begon te krijgen, kreeg hij ook zijn doelgroep in het vizier. Die bleek voor een groot deel te bestaan uit ex-werknemers (zowel op als buiten Aruba) en hun nazaten.

In de periode van ongeveer zeven jaar waarin het boek een echte *story* werd, gebeurde er veel. Het bleef niet alleen bij het napluizen van schriftelijke bronnen, maar er werden ook een heleboel gesprekken gevoerd. Dat ging in het begin niet altijd even gemakkelijk, want sommige mensen van *pariba di brug* konden niet begrijpen dat iemand van *pabao di brug* 'zo maar' belangstelling voor hun verleden had. Maar toen zij in de gaten kregen dat die belangstelling echt gemeend was, verdween de argwaan snel en maakte die plaats voor enthousiasme.

Er deed zich nog een – achteraf grappig – incident voor: een persoon zou in het bezit zijn van alle uitgaven van Esso News. Toen Ridderstaat zich bij die man vervoegde had hij alle tijdschriften 'net weggegooid'. Later, toen de bewuste man in zijn omgeving enthousiaste verhalen hoorde over het boek in wording, bleken alle nummers opeens toch nog aanwezig.

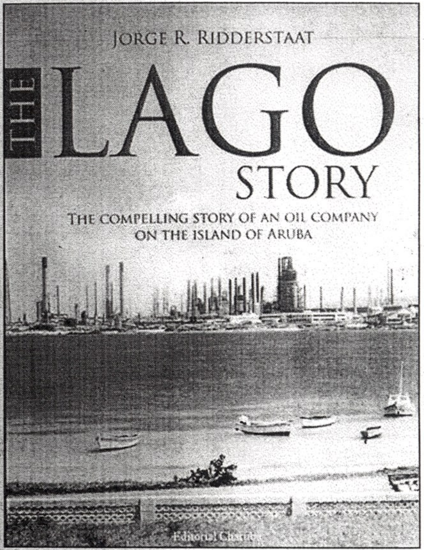

The Lago Story werd gedoopt door twee oudgedienden van de Lago Raffinaderij, Dufy Kock en Betty Goeloe. Auteur Jorge Ridderstaat (midden) heeft met zijn geschiedschrijving over de raffinaderij in San Nicolas een heleboel mensen een plezier gedaan.

Informatie van onschatbare waarde kwam van Henry Coffi, die nog steeds is betrokken bij de uitbetaling van pensioenen van ex-Lago werknemers. "Telkens ging ik weer met zware bundels papier onder mijn armen naar huis", aldus Ridderstaat.

Het boek is, mede omdat er veel Amerikanen en andere Engelstaligen in de raffinaderij werkten, in het Engels geschreven. "Veel direct betrokkenen hebben de weergave van feiten niet alleen op taal maar ook nog op de juistheid gecorrigeerd", aldus Ridderstaat, die tijdens een reünie van oud-werknemers verleden jaar merkte dat er grote belangstelling was voor het boek, waar hij op dat moment al vrij ver mee gevorderd was.

GESCHIEDENIS

The Lago Story begint met een beschrijving van Aruba in de periode voor de vestiging van de olie-industrie. In de volgende hoofdstukken komen de komst van de raffinaderij, de groei en de oorlogsdreiging aan bod. Er wordt vervolgens uitgebreid stilgestaan bij de oorlogsjaren en de periode die daarop volgde. Daarna beschrijft Ridderstaat de zestiger jaren, waarin de aandacht van massaproductie verschuift naar meer efficiency.

In de jaren zeventig breekt de oliecrisis uit. Volgens Ridderstaat luidde die ook het begin van het einde van Lago op Aruba in. Maar er waren ook andere redenen, zoals onzekerheid over de toekomst met betrekking tot status aparte of onafhankelijkheid, belastingen en achterstallig onderhoud. In de volgende hoofdstukken komen de afsluiting van een tijdperk aan de orde en de belangrijkste bijdragen van Lago aan de ontwikkelingen op het eiland. Het boek bevat een aantal foto's.

The Lago Story geeft een vrij compleet beeld van een periode. "Helemaal compleet kun je nooit zijn. Om het verhaal evenwichtig te houden moet je schrappen. Bovendien was het met de sluiting van de raffinaderij natuurlijk niet afgelopen. Een paar jaar later kwam Coastal en nog later Valero en wie weet binnenkort wel weer een andere eigenaar. Aan geschiedenis zit geen begin en geen vast einde."

Het boek is uitgegeven door Editorial Charuba en financieel mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba en door Cede-Aruba. Alice van Romondt van Editorial Charuba liet weten dat de belangstelling voor The Lago Story zo groot is, dat wordt onderzocht of een tweede druk haalbaar is. Alleen al op de introductieavond in San Nicolas werd een kwart van het aantal gedrukte exemplaren verkocht. De schrijver zal aanstaande zaterdag bij Boekhandel Van Dorp in Dakota boeken signeren. De meer dan driehonderd pagina's tellende *Lago Story* kost 65 florin.